

I. Czytanie ze zrozumieniem

Leonardo da Vinci, artysta i geniusz

Niewątpliwie był on jednym z najbardziej utalentowanych ludzi, jacy kiedykolwiek istnieli. Nie tylko był pełnym smaku malarzem niedoścignionych dzieł. Był genialny we wszystkich swoich przedsięwzięciach, jako malarz i uczyony.

Urodził się w roku 1452 w Anchiano, w Toskanii, w rodzinie notariusza Piero da Vinci. Ujawnił bardzo szybko zainteresowanie różnymi zjawiskami przyrody i nauką, które będzie mu towarzyszyło przez całe długie życie, łącząc się z wyjątkową zdolnością malowania i rysowania.

[Jako młody chłopiec] został wysłany do pracowni słynnego malarza florenckiego Verrocchia, by uczyć się u niego sztuk plastycznych. Jego oczywiste zdolności plastyczne sprawiły, że w roku 1478 otrzymał pierwsze zlecenie już jako niezależny malarz. Jego sława szybko zaczęła przekraczać granice rodzinnej Toskanii i po kilku latach udał się do Mediolanu, na dwór Lodovico il Moro. Przebywał tam, prawie nieprzerwanie, przez lat dwadzieścia. (...)

Najsłynniejszy obraz Leonarda znajduje się obecnie w muzeum Luwru w Paryżu. Według tradycji kobietą, uwiecznioną na przymglonym tle skał i strumieni, ma być Mona Lisa Gherardini. Czas uczynił z tej podobizny coś więcej niż portret; uczynił z niej symbol kobiecości. Dzieło to było bardzo drogie Leonardowi, który jednak, choć z żalem, sprzedał je królowi Francji - Franciszkowi I. Zaproszony przez niego udał się w roku 1517 do Francji, gdzie zmarł dwa lata później.

Leonardo był także muzykiem, technikiem, pisarzem i uczyonym. Był zatem żywym wzorem człowieka Renesansu. Jako sprawny inżynier potrafił budować fortece i działa, projektować kanały i ruchome mosty. Pasjonował się botaniką, optyką, mechaniką i anatomią. Tej ostatniej nauki był prawdziwym prekursorem. Jego rękopisy stanowią oryginalne traktaty na temat ciała ludzkiego i jego cech.

Okazuje się, że Leonardo pracował nad wieloma wynalazkami, które zrealizowane zostały dopiero w czasach współczesnych. Zaprojektował rodzaj pancernego wozu, skafander nurka oraz spędził wiele czasu studiując lot ptaków, aby móc zbudować „latającą maszynę”... Nie zawsze jednak jego doskonałe projekty mogły być zrealizowane. Wiele trudności technicznych było wówczas nie do pokonania. Sam jednak próbował zrealizować każdą rzecz, którą podpowiedział mu geniusz. Cenne szkice i notatki, zapisywane jego ciekawym pismem człowieka leworęcznego, które trzeba odczytać w lustrze, pozostały nieznane przez wieki. Dopiero w ubiegłym stuleciu zostały odkryte, odczytane i opublikowane.

według *Dlaczego stali się sławni?* wyd. Epideixis, Lublin, s.130-131.

1. Zamieszczony tekst dotyczy Leonarda da Vinci i zawiera informacje o jego:

- A) zainteresowaniach   B) dzieciństwie   C) pracodawcy   D) kształceniu

2. Geniusz Leonarda da Vinci polega na tym, że:

- A) był jedynym dobrym malarzem w swej epoce
 B) sprawdził się jako wspaniały twórca i wielki uczyony
 C) był bardzo zdolnym i pracowitym uczniem
 D) wynalazł parę ciekawych rzeczy

3. Na podstawie tekstu możemy wywnioskować, że Leonardo da Vinci był:

- A) artystą   B) nurkiem   C) lotnikiem   D) konstruktorem

4. Pisząc o portrecie Mony Lisy, autor informuje, że:

- A) uległ on zniszczeniu na skutek upływu czasu   B) tło portretu stanowi martwa natura
 C) obraz znajduje się w słynnym francuskim muzeum   D) modelka malarza stała się symbolem kobiecości

5. Leonardo został nazwany „człowiekiem Renesansu”, ponieważ:

- A) namalował obraz pt. „Mona Liza”   B) miał rozległe zainteresowania
 C) żył w epoce Renesansu   D) przejawiał różnorodne zdolności

6. O odkryciach i wynalazkach Leonarda da Vinci wiemy, że:

- A) wszystkie zostały wprowadzone przez niego w życie
 B) żaden z nich nie został opisany przez twórcę
 C) wiele z nich wyprzedziło swą epokę
 D) niektóre przyczyniły się do powstania nowej gałęzi nauki

II. Nauka o języku

7. Prawdłowo nazwano część mowy:

- A) spokój - rzeczownik   B) marzenie - czasownik
 C) pod - przyimek   D) blisko - przysłówek

8. Prawidłowo przeprowadzono stopniowanie przysłówka:

- A) źle, źle, najbardziej źle B) smutno, wesoło, najweselej
 C) jasno, jaśniej, najjaśniej D) mało, mniej, najmniej

9. Prawidłowo nazwano przypadek rzeczownika w zdaniu:

- A) Czytam książkę. - biernik B) Poszedł do domu - celownik
 C) Nie spotkał kolegi. - dopełniacz D) Poszedł z pieskiem. - miejscownik

10. Rodzaj niemęskoosobowy ma przymiotnik w zdaniu:

- A) Mam dobrych przyjaciół. B) Babcia opowiada o dawnych czasach.
 C) Malował jasnymi barwami. D) Przyjrzała się czerwonym kwiatom.

11. Prawidłowo wskazano (podkreślono) rdzeń w rodzinie wyrazów:

- A) domek, domowy B) morze, morski C) pomost, mostek D) kot, kocię

12. Nieprawidłowo napisano:

- A) z pośród krzaków B) spod drzewa C) spomiędzy gałęzi D) zpoza domu

13. Nie mówimy:

- A) Mówiła o swym synie. B) Spotkała się z przyjaciółmi.
 C) Pojechała na miasto. D) Bawi się na dworcu.

III. Literatura i sztuka

14. Mama Miziołka („Dynastia Miziołków”) była wspaniałą kobietą, ale:

- A) nie umiała gotować B) nie dbała o syna
 C) paliła papierosy D) nie znała się na interpunkcji

15. Staś Tarkowski, bohater książki pt. „W pustyni i w puszczy”, ocalił Nel, gdy:

- A) zachorowała na febrę B) Mahdi chciał ją uwięzić
 C) zaatakował ją wobo D) ukąsił ją wąż

16. Tomek Sawyer i Huck Finn byli na cmentarzu świadkami:

- A) wypadku B) morderstwa C) bójki D) ograbienia zwłok

17. Bawiąc się na wyspie w piratów, Tomek Sawyer nie pomyślał, że:

- A) trzeba odrobić lekcje B) ktoś się o niego martwi
 C) jest okrutny wobec swej cioci D) powinien zadbać o zaopatrzenie

18. W książce pt. „Opowieści z Narnii” czytamy, że zabity przez Białą Czarownicę Aslan odzyskał życie, gdyż:

- A) dzieci nasmarowały go zaczarowaną maścią B) znał tajemnicze zaklęcie
 C) był dobrowolną ofiarą, nie splamioną zdradą D) spełniły się czary sprzed początków czasów

19. W książce pt. „Harry Potter i komnata tajemnic” udział Hermiony w rozwiązaniu zagadki polegał na:

- A) spreparowaniu mikstury
 B) przeczytaniu wielu książek
 C) uwolnieniu uwięzionej przez potwora dziewczynki
 D) sprowokowaniu nauczyciela do opowiedzenia legendy

20. We fragmencie wiersza J. Ratajczaka odnajdujemy:

- A) przenośnię B) porównanie
 C) epitet D) wyraz dźwiękonaśladowczy

*„Usiadł liść na gałązce,
zieleń zaciska w piąstce,
otwiera dłonie i z dłoni
lato rozwija zielone”.
 („Liść”)*

21. Elementem scenografii teatralnej jest:

- A) dialog B) dekoracja C) rekwizyt D) muzyka

22. Plan jako element kompozycyjny występuje:

- A) na obrazach B) w filmie C) w wierszach D) w dialogach

23. Przedstawienie teatralne dzieli się na:

- A) rozdziały B) strofy C) akty D) sceny

24. Twórcą przedstawienia teatralnego jest:

- A) aktor B) scenograf C) dramaturg D) reżyser

25. Tadeusz Makowski namalował obraz zatytułowany:

- A) „Kapela dziecięca” B) „Bitwa pod Grunwaldem”
 C) „Babie lato” D) „Maskarada”

26. Malarze tworzą obrazy zwane:

- A) pastelami B) szkicami C) akwarelami D) etiudami